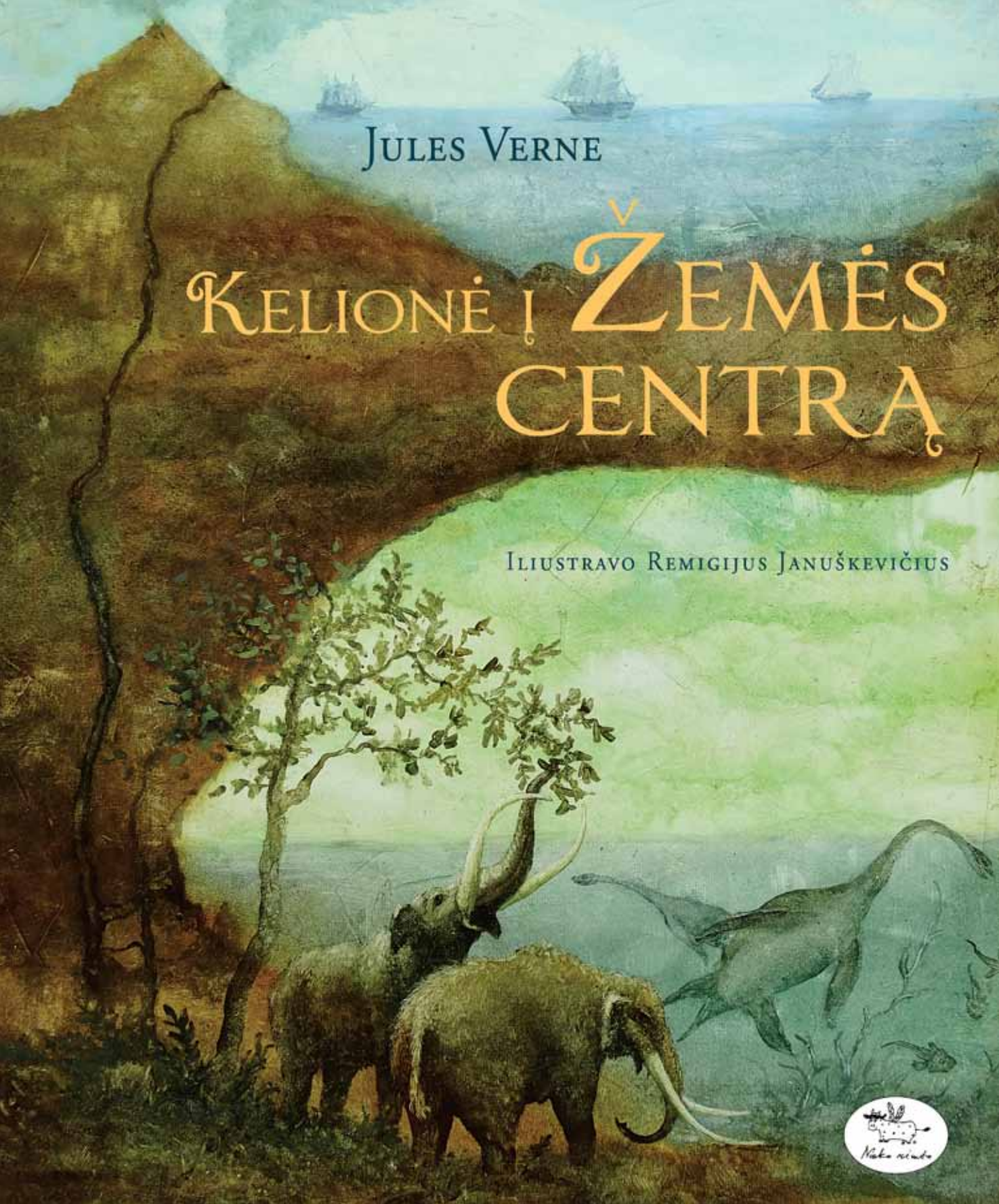

JULES VERNE

KELIONĖ Į ŽEMĖS CENTRĄ

ILIUSTRAVO REMIGIJUS JANUŠKEVIČIUS

SNEFELSĀS

REIKJAVIKAS

FARERNĀ SALOS

JUNGTINĀ
KARALYSTĒ

KORSÖR KOPENHAGA

KILS

HAMBURG

KELIONĖ
I ŽEMĖS CENTRĄ

Versta iš:
Jules Verne
VOYAGE AU CENTRE DE LA TERRE
J. Hetzel, Paris, 1864

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Tekstas, Jules Verne
© Iliustracijos, Remigijus Januškevičius, 2018
Pirmą kartą prancūzų kalba 1864 metais Prancūzijoje pavadinimu
Voyage au centre de la Terre išleido *J. Hetzel*, Paryžius, Prancūzija.
© Vertimas į lietuvių kalbą, Laimonas Inis, 2018
© Leidykla „Niekio rimto“, 2018

ISBN 978-609-441-475-6

JULES VERNE

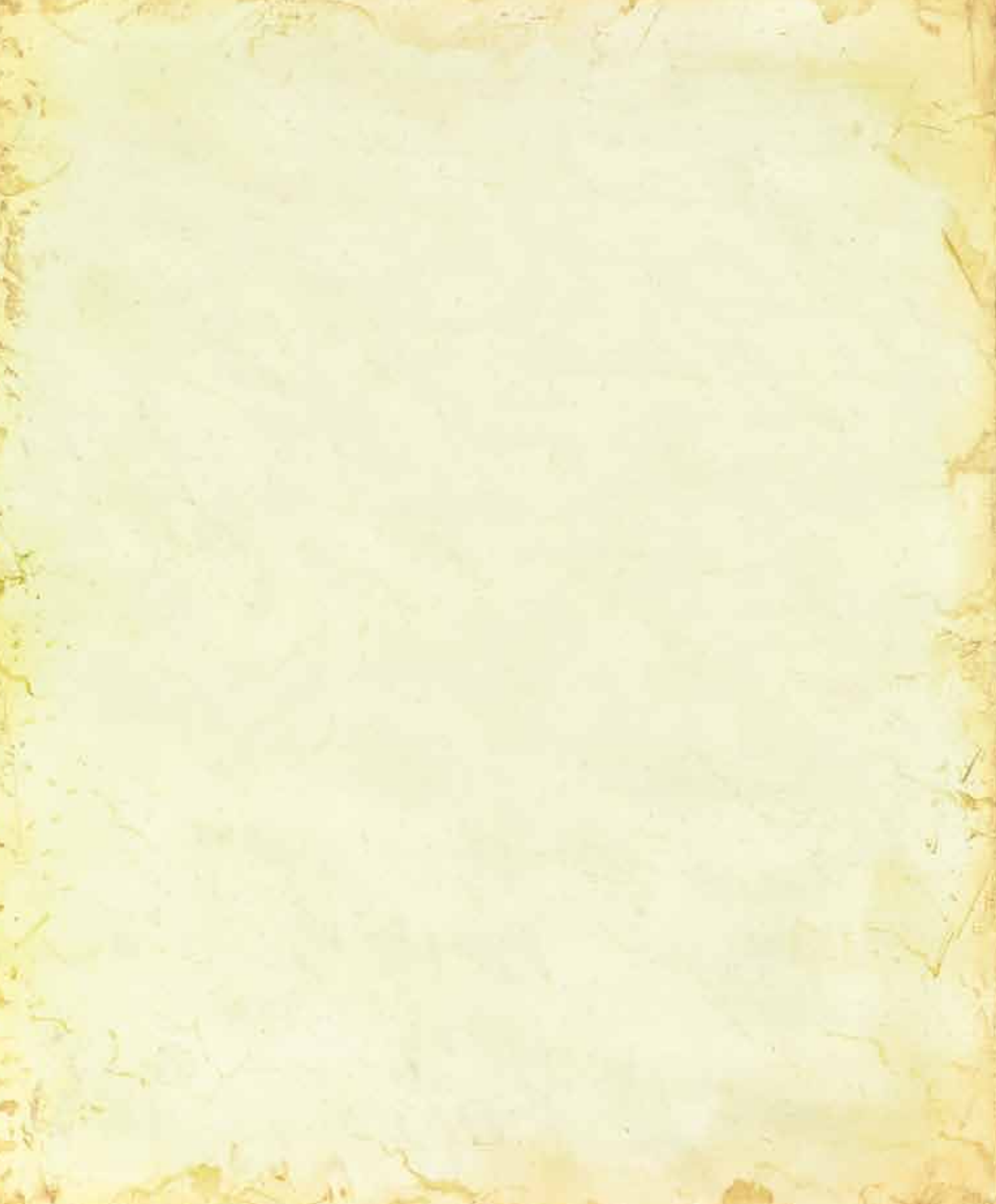
KELIONĖ Į ŽEMĖS CENTRĄ

Iliustravo Remigijus Januškevičius

Iš prancūzų kalbos vertė Laimonas Inis

Vilnius
2018

KELIONĖ Į FANTAZIJOS IR MOKSLO PASAULĮ

Pirmojo savo romano „Penkios savaitės oro balionu“ sėkmės paskatintas, Žiulis Vernas plačiai išskleidžia fantazijos sparnus ir sklendo svaiginančiame nuotykių pasaulyje. Rašytojo galvoje, o netrukus ir popieriuje gimsta net trijų romanų apmatai: „Kelionė į Žemės centrą“, „Kapitono Hatero kelionė ir nuotyčiai“ ir „Iš Žemės į Mėnulį“. Žiulis Vernas sugeba pavergti skaitytoją, prikaustyti jo dėmesį, priverčia kartu leisti į nežinomus pasaulius ir drauge išgyventi nepaprastus nuotykius.

Knyga „Kelionė į Žemės centrą“ parašyta 1864 metais ir netrukus išleista. Kaip ir kitų romanų, svarbiausias veikėjas – mokslininkas, šį kartą – vokiečių mineralogijos profesorius Otas Lidenbrokas. Į nepaprastą kelionę taip pat išvyksta „šiek tiek neryžtingas jaunuolis“ Akselis ir „ramybės įsikūnijimas“ islandas medžiotojas Hansas. Rašytojas, gana smulkiai aprašęs kelionės motyvus, Islandijos gamtą ir salos gyventojų papročius, veda skaitytoją į Žemės gelmes, pateikdamas daugybę geologijos, mineralogijos, paleontologijos, zoologijos, botanikos ir kitų mokslų žinių. Gera žinoma, kad Žiulis Vernas buvo ne tik puikus literatas, bet ir mokslo propaguotojas. „Kelionė į Žemės centrą“ iš pirmo žvilgsnio tarsi Žemės istorijos skerspjūvis – smalsiam rašytojui viskas įdomu ir tuo smalsumu jis užkrečia skaitytoją, kuriam anais laikais mokslo žinios dar nebuvo plačiau prieinamos. Tiesa, kai kurios išvados šių laikų žmogui gali atrodyti keistokos ir geologijos ar paleontologijos dalykus labiau išmanantis skaitytojas pateiktus faktus bei hipotezes gali pavadinti naiviomis. Tačiau dėl to rašytojo negalime smerkti: rašyta beveik prieš pusantro šimto metų, kai mokslo lygis buvo visai kitoks, o kita vertus, tai fantastinis romanas, bet ne vadovėlis.

Manoma, kad imtis šios temos Žiulį Verną paskatino pašnekesiai su žinomu geologu Šarliu Šen Kleru Deviliu, kuris buvo nusileidęs į užgesusio Strombolio ugnikalnio kraterį. Vaizdingi geologo pasakojimai žadino rašytojo vaizduotę.

Nėra abejonių, Žiulis Vernas skaitė ir apie kito mokslininko nepaprastą žygį. Senovės graikų filosofas Empedoklis, gyvenęs prieš 2500 metų, garsėjęs ir kaip poetas, oratorius, gydytojas ir stebukladarys, pabandė pateikti pirmąją materialistinę Žemės sandaros teoriją. Jis teigė, kad Žemės viduje siautėja ugnies vandenynas (centrinės ugnies teorijos šalininkas – ir šio romano herojus Akselis).

Norėdamas daugiau sužinoti apie ugnikalnius, Empedoklis tyrinėjo Etną. Manoma, kad šis mokslininkas – pirmasis žmogus, prasiskverbęs į Žemės gelmes per veikiančio ugnikalnio kraterį. Empedoklio ir Devilio bruožų, be abejo, galime rasti Oto Lidenbroko paveiksle.

„Kelionė į Žemės centrą“ – ne tik poetiškas pasakojimas apie Žemės geologinę praeitį bei gamtos mokslo idėjų pateikimas fantastine forma. Tai taip pat pasakojimas apie žmogaus nerimą, likimą, pasiaukojimą, ryžtą ir pasiaukojimą mokslui. Be to, šį romaną reikia skaityti truputį kitaip nusiteikus negu kitus Žiulio Verno romanus. Literatūros tyrinėtojai teigia, kad „Kelionė į Žemės centrą“ rašytoją paskatino kurti ne tik minėtieji mokslininkai, bet ir Amerikos poeto ir prozininko Edgaro Po siaubo, nerimo ir paslaptingumo elementų kupini kūriniai. Juk ir Žiulio Verno romane daug paslapties, „stebuklingų“ įvykių, siaubo. Rašytojas mus atveda į keistą požemio jūrą, kurioje gyvena priešistorinės

pabaisos. O mastodontų bandą ganančio piemens paveikslas sukurtas visiškai pagal Edgaro Po manierą. Tačiau vis dėlto Žiulio Verno veikėjai – realūs žmonės ir veikia ne mistinėje, o „realioje“ aplinkoje.

Įdomu štai dar kas. Beveik tuo pačiu metu, kai Žiulis Vernas rašė romaną „Kelionė į Žemės centrą“, ir kiti rašytojai sukūrė panašios tematikos kūrinių. Tarp jų – Žorž Sand. Matyt, tuo laiku ši tema buvo gana populiari.

Vos pasirodęs romanas sulaukė prieštarų vertinimų. Atsirado ir tokių, kurie apkaltino Žiulį Verną plagijavimu. Antai kažkoks ponas Delma pareiškė, jog Žiulis Vernas nukopijavęs jo novelę „Minervos galva“, ir pareikalavo iš Žiulio Verno 10 000 frankų. „Kodėl ne dešimt milijonų?“ – paklausė rašytojas.

Šį faktą savo knygoje apie senelį pateikė Žanas Žiulis-Vernas. Jis cituoja ir „Kelionės į Žemės centrą“ autoriaus žodžius: „Tarp šių siužetų nėra jokio ryšio, stebina tik vienas panašus dalykas: karsto vietą nurodo šešėlis, kurį meta lazdelė mėnulio šviesoje, o mano romane – kalno viršūnė saulės šviesoje nurodo angą, pro kurią galima nukeliauti į Žemės gelmes. Štai ir viskas!“

1875 metais įvyko teismas. Ponas Delma bylą pralaimėjo. Jam buvo priteista sumokėti ir teismo išlaidas.

Gyvenimo pabaigoje Žiulis Vernas rašė:

„Mano gyvenimas buvo sklaidinas tikrų ir įsivaizduotų įvykių. Mačiau daug nuostabių dalykų, bet dar nuostabesni gimė mano fantazijose.“

Laimonas Inis

1 SKYRIUS

1863 metų gegužės 24 dieną, sekmadienį, mano dėdė profesorius Otas Lidenbrokas spėriai žingsniuodamas artėjo prie savo namelio, esančio Karališkojoje gatvėje 19, – tai viena seniausių Hamburgo senamiesčio gatvių.

Mūsų tarnaitė Marta tikriausiai pamanė susivėlinusi su pietumis, nes sriuba ant krosnies tik buvo pradėjusi virti.

„Na, – tariau pats sau, – jeigu dėdė alkanas, tai jis, nekantrus žmogus, sukels tikrą audrą.“ – O, jau ir ponas Lidenbrokas! – sutrikusi sušuko Marta, tyliai praverdama valgomojo duris.

– Taip, Marta, bet sriuba dar gali truputį pavirti, juk nėra dviejų, šventojo Mikalojaus bažnyčioje ką tik išmušė pusę antros.

– Tai kodėl ponas Lidenbrokas jau grįžta?

– Tikriausiai jis pats mums paaiškins priežastį.

– Štai, jis jau čia pat! Aš einu į virtuvę, pone Akseli, o jūs jį nuraminkite.

Ir Marta nuskubėjo į savo laboratoriją.

Likau vienas. Nuraminti įpykusį profesorių man, šiek tiek minkštoko būdo žmogui, buvo ne pagal jėgas. Todėl jau taikiausi nieko nelaukdamas dumti į viršų, į savo kambarėlį. Tuo tarpu sugirgždėjo lauko durys; mediniai laiptukai subraškėjo po ilgomis kojomis; namo šeimininkas, perėjęs valgomąjį, skubėdamas nudrožė į savo darbo kabinetą.

Beeidamas kampan nusviedė lazda su bumbulu, primenančiu riešutų spaustukus, ant stalo nutėškė plačiabrylę pasišiaušusiais šeriais skrybėlę ir garsiai sušuko:

– Akseli, eik čionai!

Aš dar nespėjau nė žingsnio žengti, o profesorius, aiškiai nekantraudamas, vėl pašaukė:

– Nagi, kur tu!

Pulte įpuoliau į savo griežtojo dėdės kabinetą. Otas Lidenbrokas buvo nepiktas žmogus – aš tai su malonumu galiu paliudyti, – tačiau jeigu jo būdas nepasikeis, o kad taip atsitiktų beveik nėra jokios vilties, tai ir mirs kaip nepaprastas keistuolis.

Otas Lidenbrokas buvo Johaneumo profesorius, skaitė paskaitas apie mineralogiją ir paprastai vieną ar du kartus per valandą prarasdavo savitvardą. Visiškai ne dėl to, kad būtų nerimavęs, ar studentai stropiai lanko paskaitas, ar atidžiai klausosi jo žodžių, ar yra pažangūs: dėl šitų smulkmenų jis nekvaršindavo sau galvos. Pasiremdami vokiečių filosofijos teiginiu, galime sakyti, kad Oto Lidenbroko paskaitos buvo „subjektyvaus“ pobūdžio: jis skaitė sau, o ne kitiems. Tai – mokslininkas egoistas, neišsenkantis žinių lobynas, tačiau bent kiek besistengiantis ką nors iš jo išpešti teišgirdavo vien įnirtingą nirtų gergždesį, – trumpai šnekant, jis buvo užkietėjęs šykštuolis!

Vokietijoje nemažai tokių profesorių.

Beje, dėdulė nepasižymėjo vaizdinga kalba, bent jau kai kalbėdavo viešai, – o tai apgailėtinas oratoriaus trūkumas. Skaitydamas paskaitą Johaneume, profesorius dažnai staiga nutildavo; jis kovodavo su nepaklusniu žodžiu, vienu iš tų, kurie priešinasi, išburksta, nė už ką nenorėdami nuslysti nuo liežuvio, ir pagaliau išsi-veržia pro lūpas koku nors – toli gražu ne moksliniu! – plūstamu žodeliu! Tada jis pasidarydavo be galo dirglus.

Mineralogijoje apstu pusiau graikiškų, pusiau lotyniškų pavadinimų, sunkiai ištariamų, drėbtinių terminų, kurie žeidžia poeto klausą. Aš visai nenoriu koneveikti šito mokslo. Tačiau, tiesą sakant, pats vinkliausias liežuvis gali susipainioti, kai tenka ištarti, pavyzdžiui, tokius pavadinimus, kaip romboedrinė kristalizacija, retinasfaltinė derva, gelenitai, fangazitai, švino molibdatai, mangano tungstatai, cirkonijaus titanatai.

Miestelėnai puikiai žinojo šias mano dėdulės ne tokias jau dideles silpnybes ir nevengdavo papiktnaudžiauti: sulaukę patogaus momento, išvesdavo iš kantrybės ir pasišaipydavo iš jo, o tai net Vokietijoje nelaikoma gero tono požymiu. Lidenbroko paskaitose visuomet būdavo daug klausytojų tik todėl, kad dauguma ateidavo vien pasimėgauti taurių profesorius pykčiu.

Tačiau vis dėlto mano dėdulė – aš ypač tai pabrėžiu – buvo tikras mokslininkas. Nors atlikdamas bandymus kartais jis ir sunaikindavo be galo branginamus uolienu pavyzdžius, vis dėlto geologo talentą puikiai suderindavo su įžvalgia mineralogo nuovoka. Pasitelkęs plaktuką, plieninę adatą, kompasą, litavimo lempą ir buteliuką su azoto rūgštimi, šis žmogus buvo pasiekęs savo profesijos aukštumas.

Iš išorinių požymių, lūžio vietos, tvirtumo, lydumo, garso, kvapo ar skonio jis atpažindavo bet koki mineralą ir nustatydavo jo vietą šešių šimtų rūšių, kurios žinomos mūsų laikų mokslui, klasifikacijoje.

Todėl Lidenbroko vardas pelnytai pagarbiai buvo tariamas gimnazijose ir mokslo draugijose. Hemfris Deivis, Humboldas, Franklinas ir Sabinas, keliaudami pro Hamburgą, nepraleisdavo progos jo aplankyti. Bekerelis, Ebelmenas, Briusteras, Diuma, Milnas Edvardsas, Šen Kleras Devilis noriai su juo tardavosi opiais chemijos klausimais. Chemijos mokslą profesorius praturtino reikšmingais atradimais – 1853 metais Leipcige išėjo Oto Lidenbroko knyga *Aukštoji kristalografija* – stambus kūrinys *in folio*¹ su piešiniais; beje, knyga nepadengė leidybos išlaidų.

Be to, mano dėdulė buvo Rusijos pasiuntinio Struvės mineralogijos muziejaus vedėjas; muziejus turėjo visoje Europoje žinomą vertingą kolekciją.

Štai koks buvo šis taip nekantriai mane šaukęs žmogus. Dabar įsivaizduokite, kaip jis atrodė: maždaug penkiasdešimties metų amžiaus, aukšto ūgio, prakaulus, geležinės sveikatos, šviesiaplaukis, iš pažiūros – bent dešimčia metų jaunesnis, negu buvo iš tikrųjų. Didelės jo akys taip ir lakstė už masyvių akinių stiklų; ilga ir plona profesoriaus nosis priminė smailų durklą; pikti liežuviai pliauskė, kad toji nosis esanti įmagnetinta ir pritraukia geležies drožles... Gryni niekai! Ji pritraukdavo tik tabaką ir, atvirai šnekant, didelius jo kiekius.

O jeigu pridursime, kad dėdulės žingsnis, tiksliai matematiškai apibūdinant, buvo lygus pusei tuazo², ir pastebėsime, kad eidamas jis stipriai sugniauždavo kumščius – tai akivaizdus smarkaus būdo požymis, – šių žinių visiškai pakaks, kad praeitų bet koks noras su juo bendrauti.

Lidenbrokas gyveno Karališkojoje gatvėje, pusiau iš medžio, pusiau iš plytų pastatytame nuosavame namuke su dantytu frontonu; namas stovėjo vieno kanalo kilpoje – kanalai raižo seniausią Hamburgo miesto dalį, laimingai išlikusią per 1842 metų gaisrą.

Senasis namas truputį pasviręs į šoną, sakytum, tyčia atkišęs pilvą praeivių akims. Stogas pakrypęs kaip kepuraitė ant studento, Tugendbundo nario, galvos;

¹ Per pusę sulenкто lapo formato (lot.; aut. past.).

² Sieksnis, vartojamas Prancūzijoje, lygus 1,949 m. (čia ir toliau vertėjo pastabos).

sienos buvo ne visai vertikalios, tačiau namas stovėjo gana tvirtai dėl senos guobos, kuri rėmėsi į jo fasadą, o pavasarį savo žydinčiomis šakelėmis lytėdavo langus.

Palyginti su kitais vokiečių profesoriais, dėdulė buvo gana turtingas. Namas ir viskas, kas jame buvo, – visiška Lindenbroko nuosavybė. Prie šio turto dar reikia pridėti ir jo krikštadukrą Grauben, septyniolikametę merginą iš Firlando³, tarnaitę Martą ir mane. Aš, jo brolėnas našlaitis, tapau svarbiausiu profesoriaus padėjėju atliekant mokslo bandymus.

Prisipažinsiu, man buvo malonu gilintis į geologijos paslaptis; mano gyslomis tekėjo mineralogo kraujas, ir aš niekada nenuobodžiaudavau savo brangiųjų akmenų draugijoje.

Apskritai tame Karališkosios gatvės namelyje buvo galima laimingai gyventi, nepaisant ūmaus namo savininko būdo, – nors profesorius elgėsi šiurkštokai, vis dėlto mane mylėjo. Bet šis žmogus buvo nekantrus ir skubino net gamtą.

Balandžio mėnesį dėdulė paprastai savo svetainėje į porceliano puodukus sodindavo razetų ir vijoklių ūglius, o paskui kas mielą rytą, neduodamas jiems ramybės, tampydavo lapelius, norėdamas pagreitinti gėlyčių augimą.

Gyvenant su tokiu originaliu žmogumi, nieko kito nelieka, tik paklusti jo valiai. Todėl aš nedelsdamas nuskuodžiau į jo kabinetą.

³ Vietovė prie Hamburgo.

2 SKYRIUS

Kabinetas priminė tikrą muziejų. Čia buvo visi mineralų karalystės pavyzdžiai su etiketėmis, tvarkingai išdėlioti pagal tris svarbiausius mineralų skyrius: degantieji, metaliniai ir akmeniniai.

Aš kuo geriausiai buvau susipažinęs su visais tais moksliniais niekučiais! Užuo tuščiai leidęs laiką su draugais, dažnai rasdavau pasitenkinimą šluostydamas dulkes nuo grafitų, antracitų, lignitų, akmens anglies ir durpių gabalėlių! Bitumus, asfaltą, organines druskas be galo kruopščiai reikėjo saugoti kad ir nuo menkiausios dulkelės! O ką jau sakyti apie metalus, pradedant geležimi ir baigiant auksu, – santykinę jų vertę buvo tiesiog niekis, tačiau mokslo pavyzdžių vertė – neįkainojama! Kokia daugybė čia buvo visokiausių akmenų! Jų visiškai būtų pakakę naujam namui Karališkojoje gatvėje pastatyti, namui su puikiu papildomu kambariu, kuriame aš būčiau galėjęs kuo geriausiai įsikurti!

Tačiau įėjęs į kabinetą, mažiau ne apie stebuklinguosius mineralus. Mano mintys nerimastingai sukosi tik apie dėdulę. Jis sėdėjo savo talpiame Utrechto⁴ aksomu apmuštame krėsele ir laikė rankose knygą, kurią žiūrinėjo su nepaprastu susižavėjimu. – Kokia knyga, kokia knyga! – sušuko jis.

Tas šūksnis man priminė, kad profesorius Lidenbrokas kartais tapdavo bibliomanu; tačiau knyga jo akyse turėdavo vertę tik tuo atveju, jeigu būdavo tikra retenybė ir ją per vargą surasdavo, arba bent jau tokia, kurios turinys slėpdavo kokią nors mokslo mįslę.

– Na, – tarė jis, – argi nieko nematai? Tai neįkainojama brangenybė. Šį rytą ją aptikau ant žydo Heveliuso prekystalio.

– Puiku! – atsakiau apsimestinai žavėdamasis.

Iš tikrųjų, ko jau čia taip džiūgauti dėl kažkokios senos knygelės odiniais viršeliais, dėl senos pageltusios knygiukštės išblukusiomis raidėmis?

Tuo tarpu profesorius nesiliovė džiaugsmingai šūkčiojęs:

– Pažiūrėk! Štai, argi ne puiku? – klausė jis ir tuoj pat atsakė: – Tiesiog žavinga!

⁴ Utrechtas – miestas Olandijoje.

O kaip įrišta? Ar lengvai atverčiama? Taip, žinoma! Ją galima laikyti atverstą bet kurioje vietoje! O ar gražiai atrodo užversta? Puikiai! Dailūs viršeliai, knyga labai gerai subrošiūruota, viskas, kaip ir dera, lapai tiesiog prigludę vienas prie kito! O kokia nugarėlė! Knyga jau egzistuoja septynis amžius, o nė menkiausio įtrūkimo! Tai bent įrišimas! Galėtų didžiuotis net Bozerianas, Klosas ar Piurholdas!

Šitaip samprotaudamas, dėdulė čia atskleisdavo, čia užversdavo senąją knygą.

Aš nesugalvojau nieko kito, tik paklausti, kas tai per knyga, nors ji menkai mane domino.

– O kaip vadinasi toji nepaprastoji knyga? – veidmainiaudamas paklausiau.

– Šis kūrinys, – įkvėptai atsakė dėdulė, – vadinasi „Heimsas Kringlas“, jos autorius – Snorė Turlesonas, žymus dvyliktojo amžiaus islandų rašytojas. Tai norvegų konungų⁵, viešpatavusių Islandijoje, istorija.

– Nejaugi? – šūktelėjau kiek įstengdamas džiaugsmingiau. – Tikriausiai išvers-ta į vokiečių kalbą?

– Ką tu! – guviai paprieštaravo profesorius. – Vertimas!.. Kam man reikalingas vertimas? Tai originalus kūrinys islandų kalba – nuostabia, turtinga idiomų ir kartu labai paprasta, kuria, nepažeidžiant gramatikos struktūrų, galima sukurti nuostabius žodžių derinius.

– Kaip ir vokiečių kalba, – prisigerindamas pridūriau.

– Taip, – gūžtelėjęs pečiais, atsakė dėdulė. – Skirtumas tik tas, kad islandų, kaip ir graikų, kalboje egzistuoja trys gramatikos giminės, o tikriniai vardai linksniojami kaip lotynų.

– Ak, koks nuostabus šriftas! – sušukau, nugalėdamas savo abejingumą.

– Šriftas? Apie kokį šriftą kalbi, nelaimingasis Akseli? Svarbiausia čia ne šriftas! A, tikriausiai manai, kad knyga spausdinta? Ne, kvailėli, tai manuskriptas, runų manuskriptas!..

– Runų?

– Taip! Gal dar paprašysi paaiškinti, ką reiškia šitas žodis?

– Visiškai nebūtina, – atsakiau įžeisto žmogaus tonu.

O dėdulė prieš mano valią dar uoliau ėmė mokyti dalykų, apie kuriuos aš nė žinoti nenorėjau.

⁵ Konungas – ankstyvųjų viduramžių skandinavų gimininės diduomenės karo vadas.

– Runos, – tęsė jis, – tai rašto ženklai, kuriuos kažkada vartojo Islandijoje. Padavimas byloja, kad juos išrado pats Odinas⁶! Tik pažvelk, pasigrožėk, nedorėli, šitais rašmenimis, sukurtais paties Dievo fantazijos!

Užuot atsakęs, buvau pasirengęs pulti ant kelių, – juk toks atsakymas patinka ir dievams, ir karaliams, nes turi didelį pranašumą – niekada nieko neįžeidžia. Tačiau vienas netikėtas įvykis mūsų pašnekesiui suteikė visai kitą pobūdį.

Nelauktai iš knygos iškrito pusiau sudulėjęs pergamentas.

Dėdulė aistringai puolė prie to mažmožio, ir tai visiškai suprantama. Jo akyse palaikis dokumentas, galbūt nuo neatmenamų laikų trūnijęs senojoje knygoje, be abejo, turėjo labai svarbią reikšmę.

– Kas čia? – sušuko dėdulė.

Jis atsargiai išskleidė ant stalo kokių penkių colių ilgio ir trijų colių pločio pergamento skiautelę; joje į skersines eilutes buvo surašyti kažkokie ženklai, turintys prasmę nebent raganaujant.

Štai tikslus rankraščio atspaudas. Tuos paslaptinius rašmenis aš būtinai turiu pateikti dėl to, kad jie paskatino profesorių Lidenbroką ir jo brolėną atlikti pačią nuostabiausią XIX amžiaus kelionę.

Ж. АІІІИ	ХННННН	НННННН
НІІІІІ	НННННН	НІІІІІ
ІІІІІІ	ІІІІІІ	ІІІІІІ
ІІІІІІ	ІІІІІІ	ІІІІІІ
ІІІІІІ	ІІІІІІ	ІІІІІІ
ІІІІІІ	ІІІІІІ	ІІІІІІ
ІІІІІІ	ІІІІІІ	ІІІІІІ

Profesorius keletą minučių žiūrėjo rankraštį; kilstelėjęs aukščiau akinius, tarė:
– Tai runų rašmenys ir šie ženklai visiškai panašūs į Snorės manuskripto ženklus. Bet... ką gi jie reiškia?

⁶ Odinas – vyriausiasis dievas skandinavų mitologijoje.

Kadangi man atrodė, jog runų rašmenys – tik mokslininkų išsigalvojimas paprastiems žmonėms mulkinti, todėl visai nesielvartavau, kad dėdė ničnieko neįstengia suprasti. Šitą aš kuo puikiausiai mačiau iš nervingai judančių jo pirštų.

– Bet juk vis dėlto parašyta senovės islandų kalba, – murmėjo jis sau po nosimi.

Profesorius Lidenbrokas, be abejo, turėjo žinoti, kokia tai kalba, juk ne šiaip sau jis buvo laikomas įžymiu kalbininku. Tvirtinti, kad jis mokėjo du tūkstančius kalbų ir keturis tūkstančius dialektų, kurie žinomi Žemės rutulyje, būtų pervertinimas, tačiau profesorius kalbėjo didžiaja jų dalimi.

Susidūrus su netikėta kliūtimi, profesoriaus kraujas užkaito, ir aš jau laukiau audringos scenos, bet tuo laiku ant židinio stovintis laikrodys išmušė antrą valandą.

Tą pačią akimirką atsidarė kabineto durys, ir Marta pranešė:

– Pietūs patiekti!

– Velnio pietūs, – sušuko dėdulė, – ir tą, kas juos verda, ir tą, kas valgys!

Marta persigandusi nubėgo į virtuvę. Aš – iš paskos ir nė pats nepajutau atsidūręs įprastinėje savo vietoje prie stalo. Šiek tiek palaukiau. Profesorius nesirodė. Pirmą kartą jis neatėjo pietauti! O kokie nuostabūs buvo pietūs! Sultinys, pagardintas petražolėmis, omletas su kumpiu ir muskatiniais riešutais; karštas patiekalas – veršiena slyvų padaže, o desertui – cukrumi apibarstyti vaisiai; prie viso to – dar nuostabus Mozelio vynas.

Ir visa tai dėdulė pražiūrėjo dėl kažkokio seno popiergalio! Beje, kaip ištikimas giminaitis, jaučiau pareigą papietauti ir už jį, ir už save; tą geranoriškai ir padariau.

– Nematyta, negirdėta! – stebėjosi Marta. – Ponas Lidenbrokas nesiteikė ateiti pietų!

– Neįtikėtinas atsitikimas!

– Tai blogas ženklas, – linguodama galva, tęsė senoji tarnaitė.

Mano nuomone, tai, kad dėdulė nesiteikė sėstis prie pietų stalo, nieko nereiškė, nebent tik audringą sceną, kurią jis sukels, išvydęs, kad jo pietūs suvalgyti.

Godžiai kramčiau paskutinį kąsnelį, kai ūmai lyg griaustinis nuskambėjęs dėdės balsas privertė mane pašokti nuo stalo.

Vienu šuoliu atsidūriau jo kabinete.

3 SKYRIUS

– Žinoma, tai runų rašmenys, – raukydamas kaktą, tarė profesorius. – Bet paslaptį, kurią jie slepia, aš atskleisiu kitu būdu...

Ryžtingu kumščio smūgiu jis baigė savo mintį.

– Sėsk prie stalo, – tęsė jis, – ir rašyk.

Akimirksniu pasiruošiau.

– Dabar diktuosiu mūsų abėcėlės raides, atitinkančias šiuos islandų ženklus. Pažiūrėsim, kas iš to bus. Tik jau, susimildamas, nesuklysk!

Dėdė ėmė diktuoti. Aš iš paskutiniųjų stengiausi nesuklysti. Profesorius tarė vieną raidę po kitos, ir tokiu būdu nuosekliai atsirado nesuprantamų žodžių lentelė:

m. mlls	esreuel	seecJde
sgtssmf	unteief	niedrke
kt, samn	atrateS	Saodrm
emtnael	nuaect	rrilSa
Atvaar	.nscrc	ieaabs
ccdrmi	eeutul	frantu
dt, iac	oseibo	Kediil

Kai darbą baigėme, dėdulė plėšte išplėšė man iš rankų lapelį, kuriame buvau surašęs raides, ir ilgai atidžiai jas tyrinėjo.

– Ką gi tai reiškia? – mašinaliai kartojo jis.

Ir labai norėdamas, nebūčiau galėjęs atsakyti į tą klausimą. Beje, profesorius nė neklausė manęs, o po senovei kalbėjosi pats su savimi.

– Čia tai, ką mes vadiname šifru, – garsiai svarstė jis. – To, kas čia parašyta, prasmė sąmoningai paslėpta po netvarkingai išbarstytomis raidėmis, bet jeigu jas sudėliotume reikiama seka, tai sudarytų suprantamą frazę. Galimas daiktas, čia kokio nors nepaprasto atradimo pavadinimas arba nuoroda į jį!

„Kelionė į Žemės centrą“ – fantastinis nuotykių romanas apie vaizduotės ribas pramoninę ekspediciją. Knygos herojai – pasišventęs mokslininkas Otas Lidenbrokas, jo padėjėjas brolėnas Akselis ir ištikimasis palydovas Hansas – nusprendžia pro ugnikalnio kraterį nusileisti į Žemės rutulio vidų. Trijulė patiria ištis nepaprastų, net atgamtiškų nuotykių, nuo kurių oda gali nueiti pagaugais, bet visi jie baigiasi laimingai.

Nors šią knygą prancūzų rašytojas Žiulis Vernas (Jules Verne, 1828–1905) parašė daugiau kaip prieš pusantro šimto metų, joje kalbama apie amžinas temas: žmogaus pažinimo troškulį, baimę susidurti su nepažintu ir užsispyrimą bei drąsą, padedančius įveikti visas kliūtis.

Kita Žiulio Verno knyga, kurią išleido leidykla „Nieko rimto“

Redaktorė *Edita Birulienė*

Korektorė *Martyna Bražiūnaitė-Jelisejeva*

Maketavo *Lina Eitmantytė-Valužienė*

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

SNEFELSĀS

REIKJAVIKAS

FARERNĀ SALOS

JUNGTINĀ
KARALYSTĒ

KORSÖR KOPENHAGA

KILS

HAMBURG

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

– Ak! – įsiutęs sušukau. – Ne, ne, dėdė šito neturi žinoti!
Kitaip jis būtinai leisis į kelionę. Jis irgi panorės visa tai patirti!
Niekas neįstengs tokio drąsaus geologo sulaikyti! Jis būtinai keliaus,
į nieką neatsižvelgdamas, nieko nepaisydamas! Ir drauge pasiims
mane, ir mes niekada nebesugrįšime! Niekada, niekada!

Senovinėje knygoje rastas
užšifruotas raštelis įkvepia profesorių
Lidenbroką atkartoti garsaus XVI a. islandų
alchemiko žygį. Drauge su juo išsiruošia nerimastingasis
brolėnas Akselis bei sumanusis vedlys Hansas. Ar narsiai
trijulei pavyks įminti Žemės gelmėje glūdinčias paslaptis ir gyviems
sugrįžti į šį pasaulį? Kokie neregėti pavojai ir atradimai laukia tyrinėtojų
ten, kur beveik niekada nežengė mirtingojo koja? Ar jie sužinos ką nors nauja
apie žmonijos praeitį? Gal net susidurs akis į akį su gyvais jos liudininkais?

ISBN 978-609-441-475-6

9 786094 414756